

Jak wynika z najnowszej kontroli NIK - Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie (PCPR) na Mazowszu prawidłowo realizowały zadania związane z dofinansowaniem zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla osób z niepełnosprawnościami. Niestety, ograniczone środki finansowe, którymi dysponują, zmusiły powiaty do wprowadzenia dodatkowych zasad przyznawania dofinansowania, mimo braku odpowiednich podstaw prawnych.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2021 roku około 2,3 mln Polaków posiadało orzeczenia o niepełnosprawności lub niezdolności do pracy. W 2022 roku do 380 samorządów powiatowych w Polsce wpłynęło blisko 268 tys. wniosków o dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, na łączną kwotę ok. 440 mln zł. Po rozpatrzeniu wniosków wypłacono ok. 250 mln zł na rzecz 165 tys. osób, co oznacza, że dofinansowanie uzyskało tylko 62% wnioskodawców, a jego wielkość stanowiła zaledwie 57% wnioskowanej kwoty.

Środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) od lat nie zaspokajają potrzeb osób z niepełnosprawnościami, co stanowi poważny problem dla osób doświadczonych ograniczeniem sprawności organizmu, szczególnie tych w trudnej sytuacji materialnej.

Kontrolę podjęto z inicjatywy Najwyższej Izby Kontroli (NIK) w ramach priorytetu "Sprawne państwo służące obywatelom". Obejmowała ona osiem PCPR z terenu województwa mazowieckiego oraz zasięgnięto informacji w pozostałych 34 powiatach Mazowsza. Wyniki kontroli pokazały, że wdrożone rozwiązania organizacyjne umożliwiały właściwą realizację zadań, a PCPR rzetelnie rozpatrywały wnioski i monitorowały wykorzystanie środków Funduszu. Niemniej, ograniczona ilość środków zmusiła powiaty do ustalania dodatkowych zasad przyznawania dofinansowania, pomimo braku podstaw prawnych.

W większości powiatów Mazowsza przyjęto szczegółowe zasady przyznawania dofinansowania, które wprowadzano w różnorodny sposób, co często było kwestionowane przez sądy administracyjne i wojewodów ze względu na brak podstaw prawnych. PCPRy starały się jednak dotrzeć do jak najszerszego grona osób z niepełnosprawnościami, upowszechniając wiedzę o możliwościach i warunkach wsparcia finansowego.

W wyniku audytu stron internetowych PCPR stwierdzono, że nie spełniały one wszystkich wymogów dostępności cyfrowej, co utrudniało osobom z niepełnosprawnościami dostęp do informacji. Mimo to, PCPRy zapewniały prawidłowe rozpatrywanie wniosków o dofinansowanie, nie odnotowując ani jednego przypadku udzielenia dofinansowania osobie nieuprawnionej czy nieprzyjęcia wniosku.

Najwyższa Izba Kontroli podkreśliła konieczność zmian legislacyjnych w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób z niepełnosprawnościami. NIK zaleca nadanie radzie powiatu uprawnienia do ustalania zasad przyznawania dofinansowania ze środków PFRON oraz jednoznaczne określenie formy rozstrzygnięcia o sposobie rozpatrzenia wniosków o dofinansowanie.

Pełen raport dostępny w załączniku.

Źródło: NIK